



БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

☒ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

Анализ на данните получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF) за месец декември 2013 г.

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (Приложение 1).

Общият брой нотификации за месец декември 2013г. е **252**. Сигналите в категория храни са най-много – **213**, за фуражи – **23**, а за материали в контакт с храни – **16** (фиг.1).



Фиг.1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали в контакт с храни.

Предупредителни нотификации – 47 нотификации които се разпределят в следните категории:

Птиче месо и продукти от птиче месо – 9 нотификации: наличие на неразрешената субстанция клопидол в замразени пуешки гърди от Израел (2); недекларирана соя в птичи пастет от Полша; повишени нива на субстанцията доксициклин над допустимите норми в прясно пилешко месо от Холандия; *Salmonella Newport* в замразено пуешко месо от Полша; *Salmonella spp.* в замразени пилешки гърди от Полша; *Listeria monocytogenes* в гвинейска кокошка от Франция; *Salmonella enteritidis* в охладено птиче месо от Полша; *Salmonella infantis* в пилешко месо от Румъния.

Риба и рибни продукти – 8 нотификации: живак в: акула от Испания (2), в охладена риба меч от Испания и Индонезия; *Listeria monocytogenes* в охладена пушена съомга от Ирландия (2) и Белгия; **хистамин** в консерви със сардини от Мароко.

Плодове и зеленчуци – 6 нотификации: норовирус в малини от Полша (2); **стъклени фрагменти (парчета плексиглас)** в замразено червено зеле от с ябълки от Белгия; **перхлорат** в пресен спанак от Белгия; **карбендазим** в сладки картофи от Гана; **афлатоксини В1 и охратоксин А** в сушени смокини от Испания.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 5 нотификации: високи нива на *Escherichia coli* в миди от Хърватска (2); **хранителен взрив причинен от Azaspiracid Shellfish Poisoning (AZP) toxins – azaspiracid** в охладени миди от Ирландия и **наличие на същия** в сготвени миди от Холандия; **Diarrhoeic Shellfish Poisoning (DSP) toxins - okadaic acid** в миди от Испания.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 5 нотификации: олово в хранителна добавка от: Австрия, Чехия и Индия; **наличие на неразрешената субстанция сибутрамин** в зелено кафе от САЩ; **арсеник, олово и живак** в различни хранителни добавки от Непал.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 3 нотификации: повишени нива на субстанцията сулфадиазин над допустимите норми в свинско месо от Белгия; **шигатоксин продуцираща *Escherichia coli*** в ястие с телешко месо от Италия; ***Salmonella spp.*** в сухи колбаси от Испания.

Мляко и млечни продукти – 3 нотификации: *Listeria monocytogenes* в сирене от Франция (3).

Зърнени и тестени изделия – 2 нотификации: недекларирани бадеми в преварен ориз от Дания; **недекларирани** **глутен** в брашно от елда и тестени изделия от Германия.

Сладкарски изделия – 2 нотификации: риск от задавяне при консумация и наличие на неразрешен Е 406 агар от желатинови сладкиши от Виетнам и Тайван.

Билки и подправки – 1 нотификация: афлатоксини в смлян лют пипер от Турция.

Ядки, продукти от ядки и семена – 1 нотификация: афлатоксини В1 в бланширани фъстъци от Китай.

Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация: афлатоксини В1 в готова за консумация бебешка храна от Испания.

Вино – 1 нотификация: счупване на стъклени бутилки (поради налягане от втората ферментация) съдържащи различни вина от Германия.

Нотификации за недопуснат внос – 103 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 26 нотификации: афлатоксини в сушени смокини от Турция (4); ***Salmonella*** в листа от бетел от Индия (4); ***Salmonella poona*** в спанак от Шри Ланка; **съмнение за подправен здравен сертификат заokra** от Индия; **влошени органолептични характеристики и лошо хигиенно състояние** на банани от Колумбия; **пиридалил** в ягоди от Египет; **стафиди** от Китай **опаразитени с ларви на насекоми; високи нива на сулфит** в сушени кайсии от Турция; **високи нива Е 200 – сорбинова киселина** в сушени сливи от Аржентина; **неточен здравен сертификат заokra** от Индия; **липса на заверен аналитичен доклад за сушени смокини** от Турция; **малатион** в сушен боб от Египет; **развала и повреждане на опаковката** на стафиди от Китай; **ометоат** в пресни плодове от Тайланд; **паратрион-метил** в сушен нахут от Индия; **мъртви насекоми и екскременти от насекоми** в чили от Индия; **пиридалил** в ягоди от Египет; **циперметрин** в сушен боб от Мадагаскар; **форметанат** в пресни чушки от Турция.

Ядки, продукти от ядки и семена – 17 нотификации: афлатоксини В1 във: **фъстъци** от Китай (7), **шамфъстък** от Афганистан и Турция (2), **лешници** от Турция,

фъстъци от Бразилия; бланширани фъстъци от Китай **опаразитени с насекоми**; съмнение за **подправен здравен сертификат** на бадеми от САЩ; липса на **здравен сертификат** за печени фъстъци от Индия, липса на **заверен аналитичен доклад** за бадемово масло и шоколадово бадемово масло от САЩ; бадеми от Турция **опаразитени с ларви на насекоми**.

Билки и подправки – 9 нотификации: афлатоксини В1 в: джинджифил от Индия, счувано чили от Индия, люти чушки от остров Мавриций; диметоат и хексоконазол в прясна мента от Мароко; **неразрешено пускане на пазара** на билка (*Pteridium aquilinum*) от Китай; флубендиамид в прясна мента от Мароко; липса на **здравен сертификат** за микс от ориз, чили и чушки от Индия; **неразрешено пускане на пазара (наличие на мляко на прах)** на чай от Китай; **мъртви насекоми и екскременти от насекоми** в зелени чушки на прах от Китай.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 6 нотификации: *Salmonella* в замразени миди от Виетнам (5); **развала и повреда на опаковката** на консерви с миди от Чили.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 6 нотификации: **неразрешена нова хранителна добавка** *Corolus versicolor* в гъби на прах от САЩ; липса на **здравен сертификат** за хранителни добавки от Перу; **неразрешено облъчване** на хранителна добавка от Русия; **наличие на абсорбираща торбичка** била в директен контакт с хранителна добавка от САЩ.

Материали в контакт с храните – 6 нотификации: миграция на хром от: кухненски уред за рязане на картофи от Китай и ножове за пица също от Китай; миграция на кадмий от чинии от Китай; липса на **здравен сертификат** на кухненски прибори от Китай; **високо ниво на обща миграция** от пластмасови съдове от Босна и Херцеговина; **олющване на дърво и миграция на манган** от дървени кухненски прибори от Китай.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 6 нотификации: *Salmonella* в птиче месо от Бразилия (5); **повишени нива на субстанциите тетрациклин и доксициклин над допустимите норми** в замразени пилешки гърди от Бразилия.

Ракообразни и продукти от тях – 5 нотификации: наличие на **забранената субстанция хлорамфеникол** в раци от Китай; **влошен температурен контрол** на: замразени скариди от Аржентина и на замразени раци от Бразилия; **наличие на забранената субстанция нитрофуран** в замразени скариди от Индия.

Риба и рибни продукти – 5 нотификации: **живак** в замразена риба меч от Южна Корея (2); **развала** на замразена риба меч от Виетнам; **влошен температурен контрол** на риба от Оман; **хистамин** в замразена риба тон от Виетнам.

Зърнени и тестени изделия – 4 нотификации: **лошо хигиенно състояние** на пшеница от Армения; липса на **здравен сертификат** на пилешки и лучени бисквити **декларирани като пшеничени** от Китай; афлатоксини В1 и фумонизини в царевича от Египет; ориз басмати от Индия **опаразитен с насекоми**.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 4 нотификации: **шигатоксин продуцираща** *Esherichia coli* в телешко месо от Бразилия (3); *Salmonella spp.* в замразена месна заготовка от Бразилия.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 3 нотификации: бупрофезин, триазофос, ацетампирид, фипронил и **неразрешената субстанция изокарборфос** в зелен чай от Китай; бупрофезин и триазофос в черен чай от Хонг Конг; бупрофезин, пиридабен, ацетампирид и имидаклоприд в чай от Китай.

Главоноги и продукти от тях – 1 нотификация: **влошен температурен контрол – прекъсване на хладилната верига** на замразени сепии от Южна Корея.

Мазнини и масла – 1 нотификация: **неправилен здравен сертификат** на слънчогледово олио от Украйна.

Фуражни суровини – 1 нотификация: неразрешен внос на рибено брашно от Китай.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: афлатоксини В1 във фъстъци в храна на птици от Нигерия.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: пропаргит в лозови сърми от Ливан.

Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: миграция на бис(3-етиксил) терефталат (DOTP) от капачки на буркани съдържащи паста от къри.

Нотификации за насочване на вниманието – 66 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – 14 нотификации: третиране с въглероден оксид на риба тон от: Испания (3) и Франция; **недиоксиноподобни полихлорбифенили** в охладена риба от Холандия (2); *Listeria monocytogenes* в съомга от Дания и Полша; **живак в:** филе от риба меч от Испания и в риба от Египет; **хистамин в:** замразени сардини от Франция и филета аншоа от Мароко; **наличие на неразрешените субстанции малахитово зелено и левкомалахитово зелено** в шарани от Полша; *Salmonella* в замразена риба от Виетнам.

Плодове и зеленчуци – 14 нотификации: неразрешена генно модифицирана папая от Тайланд (2); *Salmonella spp.* в листа от бетел от Индия; **недеклариран сулфит в:** сушени сливи от Аржентина и в сушени кайсии от Турция; **вирус на хепатит А** в микс от горски плодове от Италия; **наличие на неразрешената субстанция тетраметрин** в сушени гъби от Китай; **етион** в чушки чили от Индия; **метомил** в чили от Турция; *Salmonella szentes* в рукула от Испания; **органофосфатни пестициди** в зелени патладжани от Камбоджа; **кадмий** в авокадо от Чили; **афлатоксини В1** в сушени смокини от Испания.

Ракообразни и продукти от тях – 6 нотификации: наличие на забранената субстанция хлорамфеникол в замразени раци от Китай (2); **високи нива на сулфит** от скариди от: Испания и Мароко; **наличие на неразрешената субстанция хлортетрациклин** в замразени скариди от Китай; **наличие на забранената субстанция нитрофуран** в замразени скариди от Малайзия.

Материали в контакт с храните – 6 нотификации: миграция на формалдехид от меламинови купи от Китай; миграция на първични ароматни амини от пластмасов кухненски уред от Китай; **метални парчета** в сокоизстисквачка от Китай; миграция на **кадмий и олово** от порцеланови чинии от Китай; **високо ниво на обща миграция** от кухненско фолио от Швейцария; миграция на **хром, манган и високо ниво на обща миграция** от вилици от Китай.

Фуражни суровини – 5 нотификации: *Salmonella Mbandaka* в генно модифицирано соево брашно от Германия; **афлатоксини В1** в царевица от Унгария; *Salmonella Agona* в соево брашно от Италия; **диоксини** в леонардит (почвен обогатител) от Русия; *Salmonella Senftenberg* в соев експелер от Белгия.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 4 нотификации: *Salmonella infantis* в охладени пилешки гърди от Италия; *Salmonella Bredeney* в пуешка месна заготовка от Бразилия; *Salmonella infantis* и *Salmonella Mbandaka* в пилешки бутчета от Полша; **наличие на неразрешената субстанция клопидол** в пуешки гърди от Израел.

Зърнени и тестени изделия – 3 нотификации: **недеклариран глютен** в брашно от елда от Босна и Херцеговина; **високи нива на глютен** в сладка царевица от Полша; **риск от кръстосано контаминиране със следи от ядки** в тестени изделия от Литва.

Ядки, продукти от ядки и семена – 3 нотификации: **афлатоксини В1** във фъстъци от Бразилия (2); *Salmonella spp.* в лешници от Италия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: **наличие на субстанцията дидедецилдиметиламониев хлорид (DDAC)** в бебешка

храна от Мароко; полициклични ароматни въглеродороди в хранителна добавка от Китай.

Билки и подправки – 2 нотификации: карбендазим в прясна мента от Камбоджа; карбарил в билки от Камбоджа.

Други хранителни продукти/смесени – 2 нотификации: недеklarирани яйца в скариди от Китай; наличие на забранената субстанция хлорамфеникол в ензимни заготовки от САЩ.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: високи нива на *Escherichia coli* в охладени миди от Испания.

Главоноги и продукти от тях – 1 нотификация: кадмий в замразен октопод от Индия.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: недеklarирана млечна съставка в бисквити от Сърбия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1 нотификация: *Salmonella typhimurium* в свински субпродукти от Франция.

Нотификации за проследяване – 36 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Фуражни суровини – 12 нотификации: *Salmonella Lladorff* в соево брашно от Италия; наличие на **костни фрагменти (от бозайници и риби) и на ДНК от преживни животни** във фураж за птици от Италия; *Salmonella Senftenberg* във фураж за телета от Германия; *Salmonella Mbandaka* в соев експелер от Бразилия; *Salmonella anatum* в животински протеини от Холандия; **фрагменти от кости от сухоземни животни** в лиофилизирана свинска кръв от Австрия; *Salmonella Livingstone* в слънчогледов шрот от България; наличие на **неразрешената субстанция дихлоровос** в царевича от Сърбия; *Salmonella Orion* в соев шрот от Италия; *Salmonella Cerro*, *Salmonella Derby*, *Salmonella Give* и *Salmonella Livingstone* в говеждо месокостно брашно от Холандия; наличие на **ДНК от преживни животни в лиофилизирана свинска кръв** от Германия; *Salmonella Agona* и *Salmonella Senftenberg* в соево брашно от Италия.

Риба и рибни продукти – 8 нотификации: третиране с въглероден оксид на риба тон от Испания (7); наличие на **пластмасови фрагменти** в замразени парчета от съомга от Естония.

Материали в контакт с храните – 4 нотификации: миграция на **формалдехид** от меламинови чаши от Китай; промяна в **органолептичните характеристики на храна била в контакт и цветна миграция** от силиконови форми за лед с неизвестен произход; миграция на **първични ароматни амини** от кухненски прибори от Испания; миграция на **никел** от белачки за картофи от Полша.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: **неразрешена употреба на Е 127 – еритрозин** в хранителна добавка от Холандия; наличие на **неразрешената нова хранителна съставка Epimedium** и на **неразрешената субстанция боров цитрат** в хранителна добавка от Холандия.

Храни за домашни любимци – 2 нотификации: *Salmonella* и *Salmonella Livingstone* в кучешка храна от Холандия; *Salmonella Newport*, *Salmonella paratyphi* и *Salmonella typhimurium* в замразена котешка храна от Холандия.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 2 нотификации: *Salmonella Stanley* в замразени пилешки бутчета от Обединеното кралство; съмнение за *Salmonella (S. typhimurium)* в живи пилета от Франция.

Комбинирани фуражи – 1 нотификация: наличие на **ДНК от преживни животни** във фураж за риби от Испания.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: недеklarиран **глутен** в кокосов сладкиш от Унгария.

Плодове и зеленчуци – 1 нотификация: високи нива на оцветител Е 110 - Sunset Yellow FCF в сушени захаросани парчета ананас от Чехия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1 нотификация: Salmonella typhimurium в свински вътрешности от Франция.

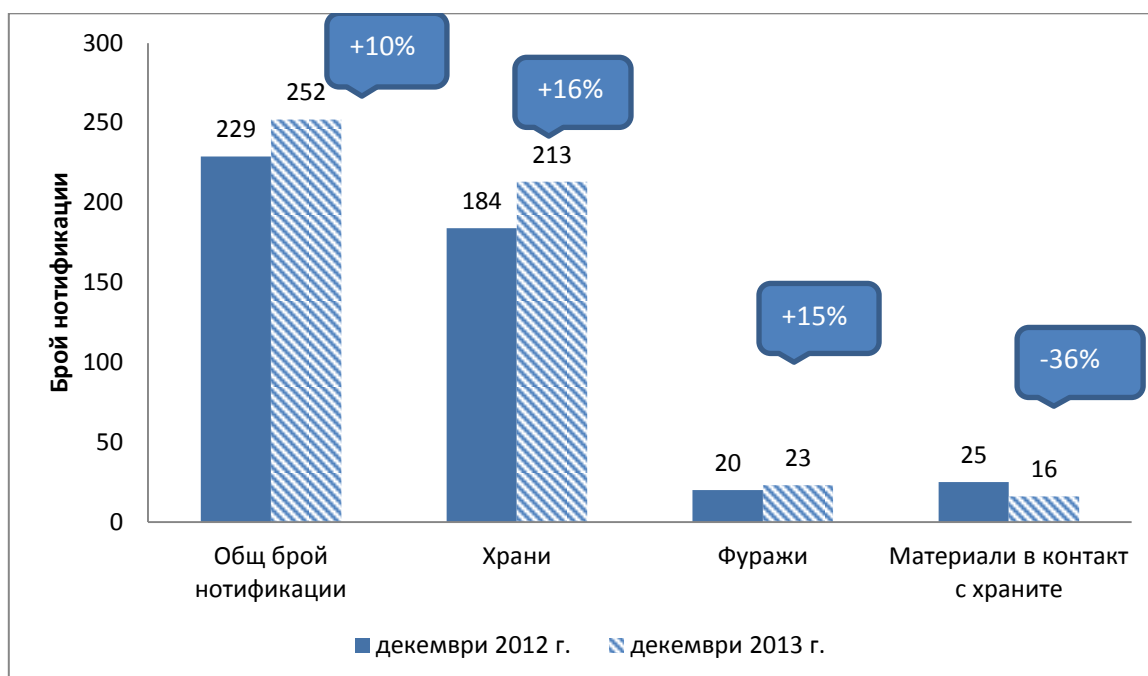
Безалкохолни напитки – 1 нотификация: високи нива на Е 210 – бензоена киселина в изкуствено подправен лимонов сок от Тайланд.

Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация: наличие на забранената субстанция хлорамфеникол в лактазен ензим от Ирландия.

Анализ на тенденциите:

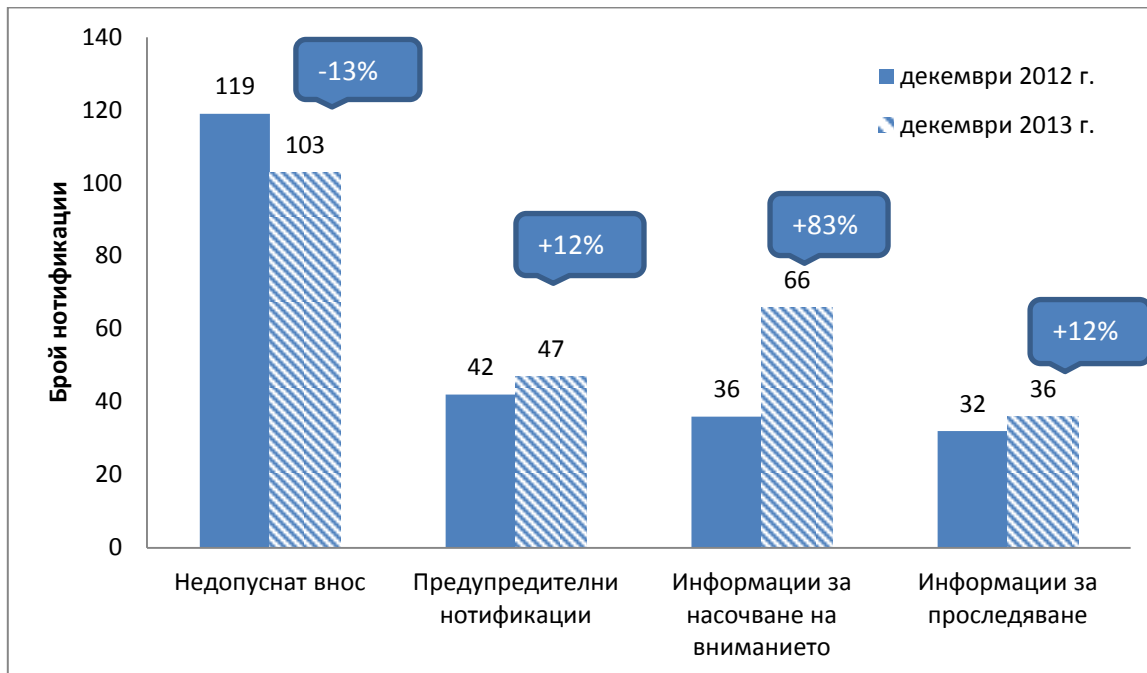
Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2012г. – общо и по групи за м. декември 2012г. и м. декември 2013г.

На фиг. 2 са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Запазва се тенденцията най-големият брой нотификации да бъде в групата на храните. Наблюдава се леко повишение от 10% в общия брой нотификации за месец декември 2013 г. Също така се наблюдава повишение и при храните и фуражите съответно с 16% и 15%. Показателно е намалението при материалите в контакт с храни с 36%.



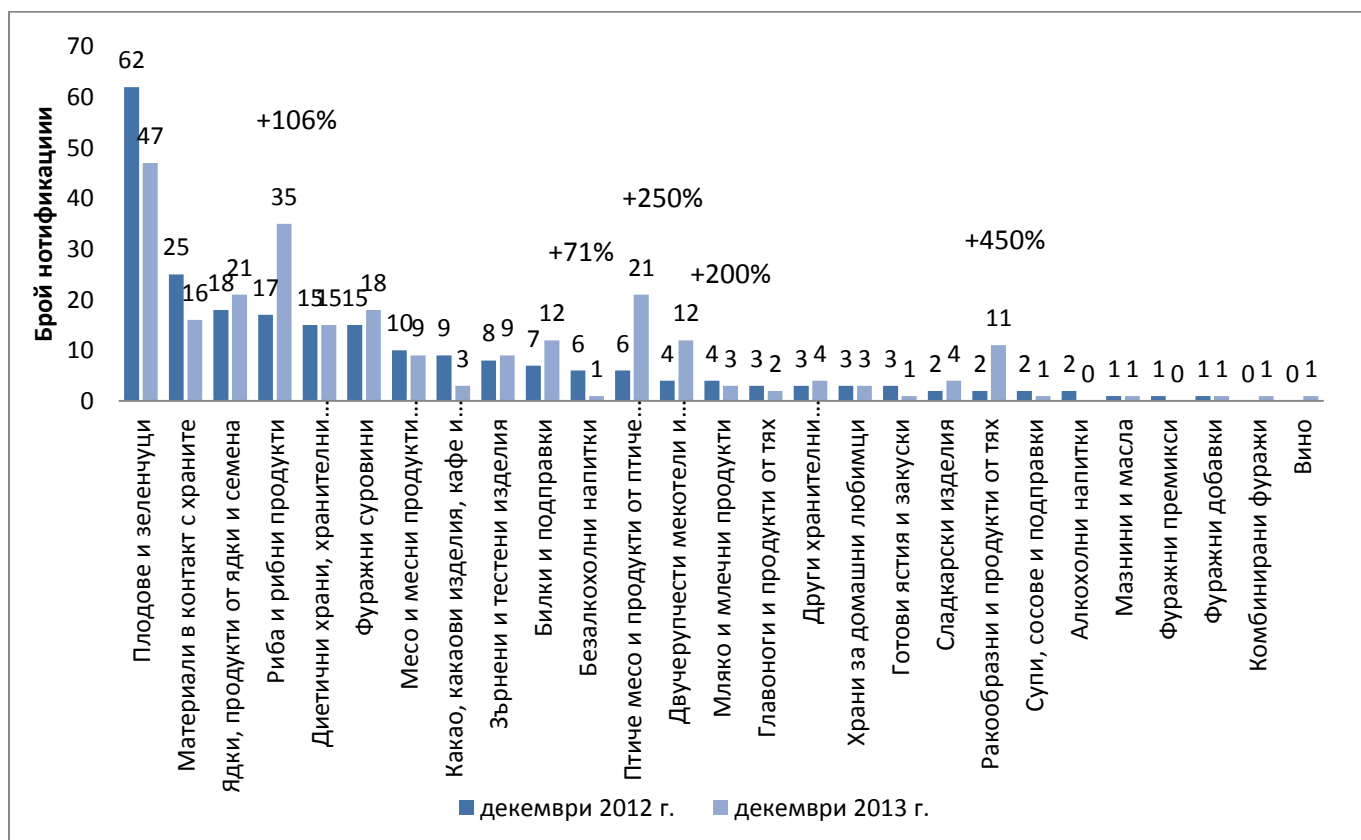
Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. октомври 2012г. и м. октомври 2013г.

На фиг. 3 нотификациите са представени по вид. Най-голям брой и в двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос. В тази категория се наблюдава лек спад от 13% през декември 2013 г. При предупредителните нотификации има повишаване с 12%. При информацията за насочване на вниманието за декември 2013 г. се наблюдава голямо повишение от 83%. При информацията за проследяване също има повишение от 12%.



Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид.

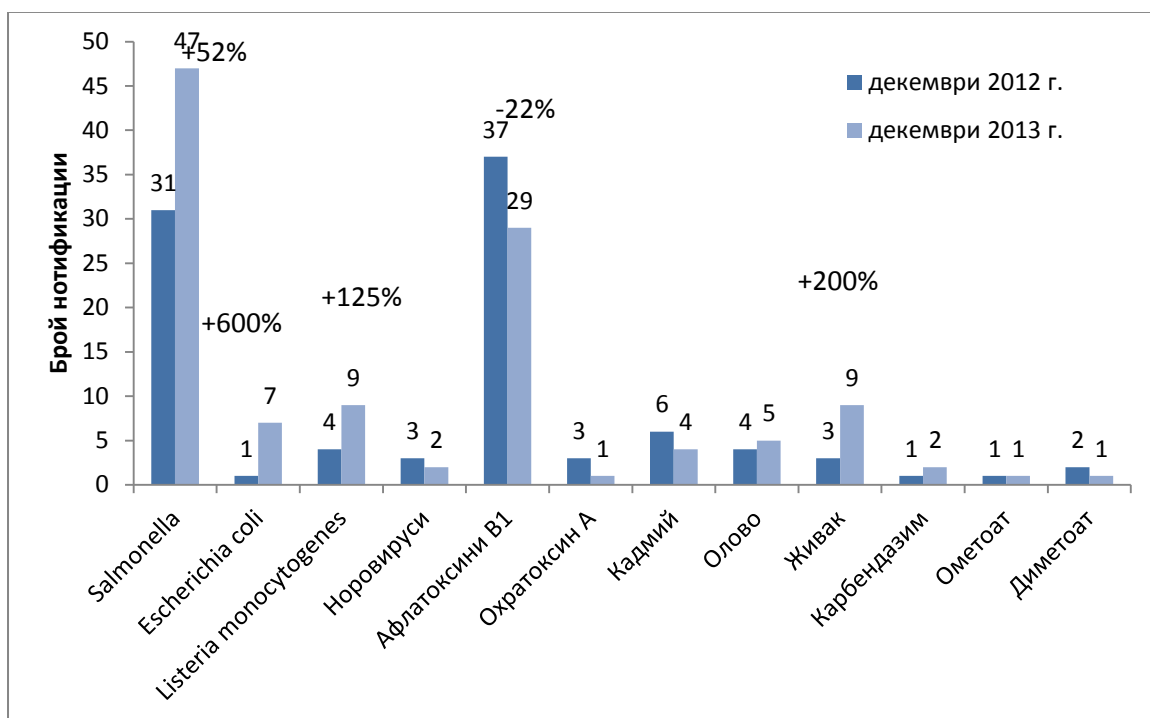
На фиг. 4 са представени данни за сравнение по категории хранителни продукти. През декември 2013 г. се наблюдава значително повишение в броя на нотификациите в следните категории: „Ракообразни и продукти от тях“ (+450%), „Птиче месо и продукти от птиче месо“ (+250%), „Двучерупчести мекотели и продукти от тях“ (+200%), „Риба и рибни продукти“ (+106%) и „Билки и подправки“ (+71%).



Фиг.4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От обобщените данни за месеците декември 2012г. и декември 2013г. може да се направи извод, че съществува тенденция за увеличение на броя нотификации при някои основни групи храни – ракообразни и продукти от тях, птиче месо и продукти от птиче месо, двучерупчести мекотели и продукти от тях. риба и рибни продукти и билки и подправки.

На фиг.5 показва сравнителни данни за някои основни причини за нотифициране. Наблюдава се повишение на нотификации причинени от патогенни микроорганизми *Salmonella* (+52%), *Escherichia coli* (+600%) и *Listeria monocytogenes* (+125%). При афлатоксините се наблюдава спад (-22%). Показателно е и повишението на броя нотификации с наличието на живак (+200%).



Фиг.5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците декември 2012г. и декември 2013г. може да се направи извод, че съществува тенденция за увеличаване на броя на нотификациите свързани с патогенни микроорганизми. При микотоксините се наблюдава известен спад. При тежките метали само при живака се наблюдава известно повишение, докато при останалите се наблюдава известно понижение. При пестицидите се наблюдават ниски нива.

Приложение 1

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за

определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) № 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят интересна за контролните органи информация.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис – младши експерт в дирекция „НСМОРПР“
11.06.2013г.